

Sygn. akt I ACa 325/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 września 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Roman Sugier
Sędziowie :	SA Piotr Wójtowicz SA Lucyna Świdorska-Pilis (spr.)
Protokolant :	Magdalena Bezak

po rozpoznaniu w dniu 4 września 2014 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa S. S. i E. S.

przeciwko (...) Bankowi (...) Spółce Akcyjnej w W.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 24 stycznia 2014 r., sygn. akt I C 324/11

- 1) oddala apelację;
- 2) nie obciąża powodów kosztami postępowania apelacyjnego.

I ACa 325/14

UZASADNIENIE

Powodowie E. S. i S. S. wnosili o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego, wystawionego przez (...) SA nr (...) z dnia 4 stycznia 2010 r., opatrzonego klauzulą wykonalności na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w P. w dniu 10 stycznia 2011 r. (sygn. akt I Co 4549/10). Nadto domagali się zasądzenia kosztów postępowania.

W uzasadnieniu powodowie wskazywali, że pozwany na podstawie w/w tytułu wykonawczego dochodzi przeciwko nim w postępowaniu egzekucyjnym kwoty 4 870 749,05 zł wraz z odsetkami. Kwota ta stanowi niespłaconą część

zobowiązań kredytowych zaciągniętych przez Zakład Produkcji (...), (...) - Spółkę jawną w P. umową nr (...) z dnia 24 lutego 2006 r. oraz umową nr (...) z dnia 18 grudnia 2006 r., a poręczonych przez powodów weksłami in blanco.

I. W pozwie, uzasadniając żądanie pozbawienia tytułu egzekucyjnego wykonalności powodowie, powoływali się na następujące okoliczności:

- na mocy umowy zawartej przed notariusz K. G. w dniu 31 października 2008 r. wspólnicy (...) i powód (...) – spółka jawna sprzedali (...) Sp. z o.o. w C. (późniejsza nazwa (...) Spółka z o.o.) prowadzone przez siebie przedsiębiorstwo za cenę 11 000 000 zł. Pozwany nie zgłosił zastrzeżeń do sprzedaży przedsiębiorstwa, więc wyraził on zgodę na jego zbycie zgodnie z treścią umowy, zgodnie z którą spłata zobowiązań z tytułu zawartych z pozwanym umów kredytowych została przejęta przez następcę prawnego (...) sp. j. to jest (...) Sp. z o.o. w C.. Wobec zmiany podmiotu odpowiedzialnego za spłatę nieuregulowanej części kredytów, to per facta concludentia wygasły zabezpieczenia przedmiotowej wierzytelności w postaci poręczenia udzielonego przez powodów;
- wszczęcie przeciwko powodom egzekucji było bezpodstawne, a nadto było sprzeczne z zasadami współzycia społecznego (art. 5 kc). Umowy kredytów zostały zabezpieczone za pomocą hipoteki i zastawów rejestrowych ustanowionych na majątku powoda S. S. jako współwłaściciela (...), który to majątek na mocy umowy sprzedaży przeszedł na (...) Sp. z o.o., a charakter tych zabezpieczeń dał pozwanej prawo pierwszeństwa zaspokojenia swoich wierzytelności na objętych nimi nieruchomościami i ruchomościami. Pozwany ma świadomość pokrzywdzenia powodów przez Spółkę (...) Sp. z o.o.

II. W piśmie procesowym z dnia 28 listopada 2011 r. (K-387) powodowie zakwestionowali treść swych oświadczeń o poddaniu się egzekucji – zarzut ten podniesiony został jak określono: „w przedmiocie zabezpieczenia” (K- 389) i wskazano, że zgodnie z ich oświadczeniem Bank może wystąpić o bankowy tytuł egzekucyjny w terminie dwóch lat od dnia wypowiedzenia zabezpieczonej umowy kredytowej, jednakże Bank nigdy nie dokonał wypowiedzenia przedmiotowej umowy.

III. W piśmie procesowym z dnia 25 stycznia 2012 r. powodowie wskazali, że umowa kredytu w formie limitu kredytowego wielocelowego nr (...) z dnia 24 lutego 2006 r. była zmieniana aneksami: nr (...) z dnia 15 września 2006 r. , nr (...) z dnia 2 lutego 2007 r., nr (...) z dnia 19 października 2007 r. oraz nr (...) z dnia 21 maja 2008 r. Aneks nr (...) wprowadził zasadnicze zmiany do umowy w zakresie wysokości należności głównej i innych wynikających z zabezpieczonej wierzytelności. W ślad za tymi zmianami nie zostały wystawione oświadczenia o poddaniu się egzekucji. Przedmiotowy bankowy tytuł egzekucyjny został wystawiony na podstawie aneksu nr (...) do umowy. W ocenie powodów złożone oświadczenia o poddaniu się egzekucji nie dotyczy umowy kredytu w formie limitu kredytowego wielocelowego z dnia 24 lutego 2006 r. zmienionej aneksem nr (...), wobec czego egzekucja nie powinna być prowadzona na jego podstawie. Nadto powodowie podnieśli zarzut wadliwego obliczenia zadłużenia oraz braku pełnomocnictwa do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego.

IV. W toku procesu powodowie zarzucili, iż pozwana błędnie wyliczyła wysokość należności pozostałej do zapłaty. Pozwana wypełniła wystawione przez nich weksle in blanco niezgodnie z deklaracjami wekslowymi, z których wynika, że weksle mogły być wypełnione tylko do wysokości aktualnego zadłużenia. Powodowie wskazali, iż nie mogli w pozwie podnieść zarzutu błędnego wyliczenia należności pozwanej względem nich, gdyż nie dysponowali uprzednio dokumentami, pozwalającymi im na sprawdzenie wyliczenia kwoty objętej bankowym tytułem egzekucyjnym. Nadto na rozprawie w dniu 23 października 2012 r. pełnomocnik powodów podał, że nie mieli oni dostępu do dokumentacji (...), w tym do dokumentacji związanej z umowami kredytowymi, za które udzielili poręczeń wekslowych, natomiast powód od 1 stycznia 2009 r. przestał być współnikiem tejże spółki, a powódka od 12 listopada 2008 r. nie pełni w niej funkcji księgowej. Dopiero w toku spraw sądowych, to jest przed Sądem Rejonowym K. w K., sygn. akt KA VIII NsRej KRS (...) i przed Sądem Okręgowym w Katowicach w niniejszym postępowaniu, powodowie uzyskali dostęp do wskazanych dokumentów.

Strona pozwana wносиła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu.

Pozwana podała, że przysługuje jej od powodów wierzytelność wymagalna, stwierdzona bankowym tytułem egzekucyjnym zaopatrzoną w klauzulę wykonalności, na podstawie którego zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne przeciwko powodom przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w P. T. G.. Zaprzeczyła, że (...) Sp. z o.o. jest następcą prawnym (...), wskazując jednocześnie, że na skutek nabycia przedsiębiorstwa (...) przystąpiła ona do długu z tytułu zobowiązań kredytowych do wysokości wartości nabytego przedsiębiorstwa. Nadto w zawartych umowach ugody pomiędzy pozwaną i (...) Sp. z o.o. brak jest zwolnienia kredytobiorcy i jego poręczycieli wekslowych, w tym powodów, z długu i brak jest ich oświadczeń o przyjęciu zwolnienia. Pozwana dochodzi swej należności od dłużnika głównego w postępowaniu upadłościowym oraz w niniejszym postępowaniu od powodów, bowiem ponoszą oni odpowiedzialność solidarną za zobowiązanie względem niej i to od jej swobodnej decyzji zależy, od których dłużników i w jaki sposób egzekwuje swą należność. W związku z tym zarzut powodów o sprzeczności z zasadami współzycia społecznego wszczęcia przeciwko nim egzekucji jest chybiony. Wskazała, że przedmiotem oświadczenia o poddaniu się egzekucji nie jest wierzytelność wynikająca z aneksu, lecz z umowy kredytu zmienionej kolejnymi aneksami. Aneks do umowy nie jest bowiem czynnością autonomiczną, lecz związaną z istniejącą umową. Zaprzeczyła twierdzeniom powodów, że skierowanie przeciwko nim egzekucji jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, że nie zostały do akt złożone dokumenty pełnomocnictwa do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego oraz wskazała, że zarzut nieprawidłowych oświadczeń o poddaniu się egzekucji stanowi zarzut formalny, mogący stanowić co najwyżej podstawę do zażalenia postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności, a nie podstawę powództwa przeciwegzekucyjnego.

Po przeprowadzeniu dowodu z opinii biegłego na okoliczność wysokości zadłużenia powodów z tytułu umowy nr (...) pismem procesowym z dnia 24 lutego 2012 r. pozwana uznała powództwo do kwoty 1 145 534,86 zł, zaprzeczając jednocześnie, że na dzień 13 października 2010 r. miała istnieć wierzytelność wymagalna z tytułu umowy nr (...) kredytu inwestycyjnego w wysokości wyliczonej przez powodów w części dotyczącej odsetek w kwocie 154 428,17 zł. Ostatecznie pozwana w piśmie procesowym z dnia 20 lipca 2012 r. uznała powództwo w zakresie wierzytelności wynikającej z umowy nr (...) kredytu inwestycyjnego do kwoty 1 259 359,79 zł.

(***)

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Katowicach pozbawił wykonalności tytuł wykonawczy w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego numer (...) z dnia 4 listopada 2010 roku zaopatrzonego w klauzulę wykonalności postanowieniem Sądu Rejonowego w P. z dnia 10 stycznia 2011 roku w sprawie I Co 4549/10 w zakresie należności wynikających z umowy z dnia 18 grudnia 2006 roku kredytu inwestycyjnego w walucie polskiej umowa nr (...) opisanych w punkcie II bankowego tytułu egzekucyjnego, ponad kwotę 698.241,12 zł (sześćset dziewięćdziesiąt osiem tysięcy dwieście czterdzieści jeden złotych dwanaście groszy), na którą składają się:

- a) należność główna w wysokości 552 238,80 zł (pkt II 1. 1) b.t.e.);
- b) odsetki za okres od 2 lutego 2009 roku do 13 października 2010 roku w wysokości 140.818,63 zł (pkt II 1.2) b.t.e.);
- c) odsetki ustawowe z okres od 14 października 2010 roku do 3 listopada 2010 roku w wysokości 5.183,69 zł (pkt 2 II b.t.e.);
- d) odsetki ustawowe od dnia 4 listopada 2010 roku od kwoty 698.241,12 zł;

w pozostałym zakresie powództwo oddalił i w pkt. 3 zniósł pomiędzy stronami koszty postępowania. Nadto Sąd Okręgowy w Katowicach nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Katowicach kwotę 25 670 zł tytułem części opłaty, od uiszczenia której powodowie byli zwolnieni; odstąpił od obciążenia powodów pozostałą częścią kosztów wynagrodzenia biegłego i nadał wyrokowi w punkcie 1 rygor natychmiastowej wykonalności.

Sąd pierwszej instancji ustalił, iż powód S. S. był współnikiem Zakładów Produkcji (...) Spółki jawnej w P. (dalej: (...)). Powódka E. S. była księgową w tej spółce. W dniu 24 lutego 2006 r. pozwana zawarła z (...) umowę nr (...) kredytu w formie limitu kredytowego wielocelowego, na mocy której udzielił (...) kredytu w walucie polskiej w

kwocie 2 000 000 zł. Limit został przyznany na okres od 24 lutego 2006 r. do 23 lutego 2009 r. Zgodnie z § (...) spłata wierzytelności została zabezpieczona w następujący sposób: hipoteką łączną kaucyjną do kwoty 2 500 000 zł ustanowiona na przysługującym kredytobiorcy prawie wieczystego użytkowania gruntu wraz z prawem własności budynków znajdujących się na nieruchomości, cesją praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości, pełnomocnictwami do dysponowania środkami zgromadzonymi na rachunkach szczegółowo określonych rachunkach bankowych oraz wekslem własnym in blanco z deklaracją wekslową wystawionym przez kredytobiorcę, poręczonym przez powodów oraz L. P. i D. P.. Aneksem nr (...) z dnia 15 września 2006 r. zmieniono umowę, utrzymując w mocy postanowienia o zabezpieczeniu spłaty wierzytelności wekslem in blanco poręczonym przez powodów oraz L. P. i D. P.. Aneksem nr (...) z dnia 2 lutego 2007 r. między innymi podwyższono kwotę udzielonego kredytu do sumy 3 200 000 zł. Powyżej wskazany weksel in blanco nadal stanowił zabezpieczenie spłaty należności. Aneksem nr (...) zawarty w dniu 19 października 2007 r. strony wprowadziły zmiany w zakresie § (...) w związku z planowanym wdrożeniem zintegrowanego systemu informatycznego, pozostawiając pozostałe warunki umowy bez zmian. Aneksem nr (...) z dnia 21 maja 2008 r. zmniejszono kwotę kredytu do 2 950 000 zł, nie dokonując zmian w zakresie zabezpieczeń spłaty wierzytelności.

Powodowie do tej umowy złożyli oświadczenia o poddaniu się egzekucji prowadzonej przez pozwaną na podstawie bankowego tytułu wykonawczego do kwoty 6 400 000 zł, na którą składała się należność główna oraz należności uboczne wynikające z zabezpieczonej wierzytelności. W oświadczeniach stwierdzono, że pozwana może wystąpić do właściwego sądu o nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności w terminie 2 lat od dnia dokonania wypowiedzenia powyższej umowy przez kredytobiorcę lub przez pozwaną. Po podpisaniu aneksu nr (...) powodowie nie złożyli ponownych oświadczeń o poddaniu się egzekucji.

W dniu 18 grudnia 2006 r. pozwana zawarła z (...) umowę nr (...) kredytu inwestycyjnego w walucie polskiej, udzielając (...) kredytu w kwocie 1 850 000 zł. Kredyt został udzielony na okres od 18 grudnia 2006 r. do 30 września 2013 r. Na mocy § (...) umowy spłata wierzytelności została zabezpieczona w następujący sposób: hipoteką zwykłą łączną w kwocie 1 850 000 zł ustanowioną na przysługującym kredytobiorcy prawie wieczystego użytkowania gruntu wraz z prawem własności budynków i budowli znajdujących się na nieruchomości, cesją praw z umowy ubezpieczenia nieruchomości i z umowy ubezpieczenia środków trwałych, zastawem rejestrowym na dwóch maszynach będących przedmiotem kredytowania oraz wekslem własnym in blanco z deklaracją wekslową wystawionym przez kredytobiorcę, poręczonym przez powodów oraz L. P. i D. P. (okoliczności bezsporne). Aneksem nr (...) z dnia 22 października 2007 r. zmieniono terminy spłaty kredytu, nie zmieniając końcowego terminu spłaty całości zadłużenia. Umowa ta nie została wypowiedziana przez pozwaną.

Zgodnie z § (...) w/w umowy wykorzystany kredyt oprocentowany był w stosunku rocznym według zmiennej stopy procentowej, która równa była stawce (...) powiększonej o marżę banku w wysokości 2,7 p.p. W myśl §(...) tej umowy niespłacenie kredytu w terminie powodowało, że niespłacona kwota stawała się zadłużeniem przeterminowanym. Raty kapitałowe kredytu płatne były na koniec każdego miesiąca kalendarzowego w wysokości 27 611,94 zł, wobec czego w okresie od 2 lutego 2009 r. do 13 października 2010 r. wymagalnych było 20 rat kapitałowych każda we wskazanej powyżej wysokości. W związku z tym należność główna (niespłacone raty kapitału od 2 lutego 2009 r. do 13 października 2010 r.) wynosiła 552 238,80 zł. Pozostały do spłaty kredyt na dzień 2 lutego 2009 r. wynosił 1 546 268,64 zł. Zatem bieżące odsetki kapitałowe od 2 lutego 2009 r. do 13 października 2010 r. wynoszą łącznie 139 291,58 zł, a odsetki tzw. przeterminowane naliczone od rat kapitału niespłaconych w terminie płatności wynoszą 91 660,29 zł. Suma odsetek od tego kredytu wynosi 230 951,87 zł, która to kwota winna zostać pomniejszona o kwotę spłaty kredytu przez (...) Sp. z o.o. w wysokości 90 133,24 zł. Zatem łączne odsetki od tego kredytu w okresie od 2 lutego 2009 r. do 13 października 2010 r. wyniosły 140 818,63 zł. Odsetki ustawowe w okresie od 14 października 2010 r. do 3 listopada 2010 r. wyniosły 5 183,69 zł. Łączne zadłużenie na dzień 3 listopada 2010 r. wyniosło 698 241,12 zł.

Powodowie do tej umowy złożyli oświadczenia o poddaniu się egzekucji prowadzonej przez pozwaną na podstawie bankowego tytułu wykonawczego do kwoty 3 700 000 zł, na którą składała się należność główna oraz należności uboczne wynikające z zabezpieczonej wierzytelności. W oświadczeniach stwierdzono, że pozwana może wystąpić do

właściwego sądu o nadanie bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności w terminie 2 lat od dnia dokonania wypowiedzenia powyższej umowy przez kredytobiorcę lub przez pozwaną.

W dniu 31 października 2008 r. L. P. i S. S., działający w imieniu (...) spółki jawnej, w wykonaniu umowy przedwstępnej, zawarli z (...) Sp. z o.o. w C. przed notariusz K. G. (Rep. (...)) umowę sprzedaży przedsiębiorstwa. Zgodnie z punktem (...) umowy L. P. i S. S. sprzedali i przenieśli na (...) Sp. z o.o. w C. własność przedsiębiorstwa, składającego się w dacie zamknięcia z praw, tytułów i udziałów we wszystkich składnikach majątku, służących prowadzeniu działalności gospodarczej pod nazwą (...) w rozumieniu art. 55⁽¹⁾ k.c., w tym zobowiązania sprzedającego wobec osób trzecich, wynikające ze zrealizowanych oraz będących w toku realizacji umów, zamówień, zobowiązań i porozumień sprzedającego w ramach przedsiębiorstwa.

Pismem z dnia 28 października 2008 r. pozwany Bank poinformował (...) spółkę jawną o tym, że w związku z zadeklarowaną wcześniejszą spłatą zadłużenia kredytowego nie wnosi zastrzeżeń do planowanej sprzedaży przedsiębiorstwa.

W dniu 29 stycznia 2009 r. odbyło się trójstronne spotkanie dotyczące zadłużenia kredytowego, w którym uczestniczyli przedstawiciele pozwanego Banku, (...) Sp. z o.o. i (...) spółki jawnej, w tym między innymi powód S. S.. W dniu 18 lutego 2009 r. pozwana zawarła z (...) Sp. z o.o. dwie umowy ugody dotyczące przedmiotowych umów kredytowych, na mocy których strony ustaliły zasady spłaty wierzytelności pozwanej. Zgodnie z § (...) każdej z tych umów (...) Sp. z o.o. oświadczyła, że uznaje w całości zobowiązanie wobec pozwanej we wskazanej wysokości i w związku z przystąpieniem do długu zobowiązuje się do spłaty całej należności. Pozwana w dalszym ciągu prowadziła z (...) Sp. z o.o. negocjacje odnośnie spłaty zadłużenia, w czasie których ta ostatnia uznała swoją odpowiedzialność za zobowiązania kredytowe przejętego przedsiębiorstwa.

Spółka (...) Sp. z o.o. nie uiściła też sprzedającemu zapłaty za nabyte przedsiębiorstwo, w związku z tym spółka (...) spółka jawna złożyła do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w P. A. R. wniosek z dnia 1 czerwca 2009 r. o wszczęcie egzekucji należności z tytułu ceny sprzedaży przedsiębiorstwa z majątku (...) Sp. z o.o. Wobec niezuzupełnienia braków formalnych wniosku Komornik Sądowy zarządzeniem z dnia 15 czerwca 2009 r. odmówił wszczęcia egzekucji i zwrócił tytuł wykonawczy.

W umowie z dnia 26 stycznia 2010 r. zawartej pomiędzy pozwanym Bankiem a (...) Sp. z o.o. będącej już wówczas w upadłości układowej stwierdzono, że ta ostatnia wpłaciła na rzecz pozwanej kwotę 40 000 zł i 24 000 CHF. Pozwana wpłatę tę przyjęła i zobowiązała się do jej zaliczenia na spłatę wierzytelności wynikających z przedmiotowych umów kredytowych. Pozwany informował powodów o prowadzeniu negocjacji z (...) Sp. z o.o. Nadto egzekucja została również skierowana przeciwko L. P. i D. P..

Pismami z dnia 30 września 2010 r., doręczonymi powodom w dniu 11 października 2010 r., w związku z nieuregulowaniem należności wynikających w obu w/w umów, pozwany Bank powiadomił powodów o wypełnieniu w/w weksli, wzywając ich jako poręczycieli wekslowych do zapłaty sum wekslowych w terminie płatności weksla do dnia 13 października 2010 r.

Weksel własny in blanco stanowiący zabezpieczenie spłaty wierzytelności z umowy kredytu z dnia 24 lutego 2006 r. został wypełniony na sumę 2 912 671,95 zł, a weksel własny in blanco do umowy kredytu z dnia 18 grudnia 2006 r. został wypełniony na kwotę 1 958 077,10 zł.

Pismami z dnia 19 listopada 2010 r. pozwany Bank powiadomił powodów o tym, że w związku z brakiem zapłaty sum wekslowych we wskazanym w wezwaniach terminie, pozwana zmuszona została do dochodzenia swych należności na drodze sądowej i egzekucyjnej od wszystkich zobowiązanych.

W dniu 4 listopada 2010 r. pozwany wystawił bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) na podstawie jej ksiąg, stwierdzając, iż figurują w nich wymagalne wierzytelności w łącznej kwocie 4 907 179,58 zł wobec dłużników solidarnych w osobach S. S. i E. S. z tytułu niewywiązania się z poręczenia udzielonego na zabezpieczenie spłaty wierzytelności z dwóch

opisanych powyżej umów zmienionych wymienionymi aneksami. Tytuł ten został opatrzony pieczęcią banku oraz podpisany przez naczelnika M. W. oraz zastępcę naczelnika A. W.. Każda z tych osób była umocowana do składania łącznie z drugą upoważnioną osobą oświadczeń woli w zakresie czynności dotyczących dochodzenia wierzytelności. W dniu 22 listopada 2010 r. do Sądu Rejonowego w P. wpłynął wniosek pozwanej o nadanie klauzuli wykonalności w/w bankowemu tytułowi egzekucyjnemu. Do wniosku oprócz bankowego tytułu wykonawczego pozwany załączył między innymi notarialnie poświadczone kopie pełnomocnictw udzielonych osobom podpisanym pod bankowym tytułem egzekucyjnym, odpis pełny z KRS pozwanego, oświadczenia powodów o poddaniu się egzekucji, kopie weksli, deklaracji wekslowych, w/w umów kredytowych z aneksami i umowy ugody. Postanowieniem z dnia 10 stycznia 2011 r. Sąd Rejonowy w P. nadał klauzulę wykonalności w/w bankowemu tytułowi egzekucyjnemu przeciwko powodom (sygn. akt I Co 4549/10). Powodowie wnieśli zażalenie na to postanowienie, zarzucając naruszenie art. 97 ust. 2 ustawy Prawo bankowe poprzez niewłaściwe określenie w oświadczeniach o poddaniu się egzekucji terminu, do którego wierzyciel mógł wystąpić z wnioskiem do sądu o nadanie klauzul wykonalności poprzez wskazanie konkretnej daty. Nadto podnieśli, że brak było podstaw do nadania klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, bowiem ich odpowiedzialność jako poręczycieli wekslowych wygasła wraz ze zmianą podmiotu obowiązującego do spłaty zadłużenia z tytułu umów kredytowych wskazanych w tym tytule. Postanowieniem z dnia 21 lipca 2011 r. Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił zażalenie powodów (sygn. akt III Cz 689/11), uznając, iż w oświadczeniach dłużników o poddaniu się egzekucji sposób określenia terminu, do którego pozwana mogła wystąpić o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, był dopuszczalny w świetle stanowiska orzecznictwa i brzmienia przepisu art. 97 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe. Natomiast drugi zarzut miał charakter merytoryczny, pozostający poza kognicją sądu przy rozpoznawaniu wniosku o nadanie klauzuli wykonalności.

Na podstawie w/w bankowego tytułu egzekucyjnego opatrzonego klauzulą wykonalności zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne przeciwko powodom przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w P. T. G. (sygn. akt KM 387/11).

Powód na skutek wypowiedzenia umowy spółki jawnej (...), od dnia 1 stycznia 2009 r. przestał być jej współnikiem, a jedynym jej współnikiem i likwidatorem pozostał L. P.. Powódka E. S. od dnia 12 listopada 2008 r. przestała być księgową tej spółki. Dokumenty związane z prowadzeniem (...) pozostały w siedzibie spółki.

Powodowie dopiero w toku spraw sądowych przed Sądem Rejonowym K. w K., sygn. akt KA VIII Ns Rej KRS (...) i niniejszego postępowania uzyskali dostęp do dokumentów dotyczących umów kredytowych i informacji o spłacie kredytów.

Na podstawie powyższych ustaleń Sąd pierwszej instancji uwzględnił jedynie zarzut niewłaściwego naliczenia należności z tytułu umowy nr (...) – w tym zakresie pozwana też uznała powództwo, stąd orzekł Sąd jak w pkt. 1.

W ocenie Sądu nieuprawnione były pozostałe zarzuty przedstawione przez powodów.

Wskazał Sąd, iż poręczenie wekslowe jest zobowiązaniem akcesoryjnym iż jest ważne nawet gdyby zobowiązanie za które poręczono było nieważne. Nie doszło do zwolnienia poręczycieli z długu, a pismo z dnia 28 października 2008 r. stanowiło jedynie zgodę na sprzedaż, ponadto ugody późniejsze świadczą, iż spółka (...) jedynie przystąpiła do długu. Powołał się również Sąd na treść art. 55⁴ kc, statuującego solidarną odpowiedzialność zbywcy i nabywcy przedsiębiorstwa. Nie nastąpiło zatem przejęcie długu, gdyż spółka (...) jedynie przystąpiła do długu, ponadto wierzyciel (...) nigdy nie wyraził zgody na przejęcie długu czy też zwolnienie pozwanych z długu.

Uznał Sąd za nieuprawniony zarzut, iż skierowanie przeciwko powodom egzekucji stanowi nadużycie prawa – art. 5 kc nie może stanowić samodzielnej podstawy powództwa przeciwegzekucyjnego, ponadto wierzyciel nie ma obowiązku dochodzenia swej należności w pierwszej kolejności od dłużnika głównego, zatem nie zachowywał się sprzecznie z normami zasad współzycia;

Zarzut nieprawidłowego oznaczenia terminu do którego (...) mogło wystąpić o nadanie (...) był rozpoznawany w sprawie Co.

Nie uznał Sąd uzasadnionym zarzutu, iż wobec niezłożenia oświadczenia o poddaniu się egzekucji, po zawarciu aneksu nr (...) do umowy nr (...) z dnia 24 lutego 2006 r., niedopuszczalna była egzekucja należności z tej umowy – w ocenie Sądu aneks stanowi integralną część umowy, ponadto w aneksie nr (...) (zawartym po złożeniu oświadczenia o poddaniu się egzekucji) zmniejszono wysokość kredytu. Dodatkowo wskazał Sąd, iż zarzut ten winien być rozpoznawany w ramach postępowania o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu.

Na zakończenie podał Sąd, iż poza jego kognicją były zarzuty dotyczące niewłaściwego wypełnienia weksła, braku wypowiedzenia umowy nr (...), braku deklaracji wekslowych w sprawie Co i nieważności oświadczeń o poddaniu się egzekucji z powodu złożenia ich na formularzach.

(***)

Od powyższego rozstrzygnięcia apelację złożyli powodowie, wnosząc o jego zmianę przez pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z dnia 4 listopada 2010 r., opatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 10 stycznia 2011 r. – w całości i zasądzenie na ich rzecz kosztów procesu.

Skarżący zarzucali:

1) naruszenie prawa materialnego poprzez niezastosowania art. 97 oraz 96 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe w związku z art. 5 kc, pomimo, że z materiału dowodowego wynika, iż nie zaszły przesłanki wskazane w art. 97 i art. 96 ust 2 Prawa bankowego, aby bankowy tytuł egzekucyjny mógł się stać podstawą egzekucji prowadzonej według przepisów kpc, co stanowi jawne nadużycie prawa stojące w sprzeczności z zasadami współzycia społecznego i powodowało konieczność pozbawienia w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego nr (...) z dnia 4 listopada 2010 r., opatrzonego klauzulą wykonalności z dnia 10 stycznia 2011 r.;

2) naruszenie przepisów postępowania, a to art. 100 kpc w związku z art. 102 kpc – polegające na błędnym zastosowaniu art. 100 kpc, pomimo, iż obciążenie powodów kosztami postępowania w niniejszej sprawie jest sprzeczne z zasadą słuszności.

W uzasadnieniu apelacji pełnomocnik powodów, rozszerzając wątek zawarty w pkt. 1 zarzutów apelacyjnych, podnosił, iż nadużycie prawa polega na wystawieniu tytułu egzekucyjnego w sytuacji, gdy powodowie nie złożyli oświadczeń o poddaniu się egzekucji po zawarciu aneksu nr (...) do umowy nr (...); jawnym nadużyciem prawa jest fakt, iż pozwana w sposób błędny oznaczyła wysokość zobowiązania wobec powodów; naruszenie prawa materialnego i jego nadużycie stanowi też fakt, iż pozwana (zgodnie z oświadczeniem o poddaniu się egzekucji) mogła wystawić bankowy tytuł egzekucyjny w terminie dwóch lat od dnia wypowiedzenia umowy (...), czego nie dokonała; pozwana nigdy nie była w stanie z całą dokładnością wyliczyć prawidłowej wysokości należności, o czym świadczy opinia biegłej oraz uznanie powództwa – dopuszczenie się tak wielu uchybień stanowi o działaniu z naruszeniem zasad współzycia społecznego. Konkludując, skarżący podnosili, że zobowiązanie ich do zapłaty jakiegokolwiek kwoty na podstawie wadliwie wystawionego tytułu wykonawczego jest sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, gdyż stan faktyczny sprawy pozwala na stwierdzenia, że bankowy tytuł egzekucyjny nie powinien być w ogóle zaopatrzony w klauzulę wykonalności. W tej sytuacji Sąd Okręgowy winien był w całości pozbawić go wykonalności, a nie w części.

W trakcie rozprawy apelacyjnej pełnomocnik powodów sprostował wartość przedmiotu zaskarżenia, podając, iż jest to kwota 3 632 699 zł (698 241,12 + 2 934 457,14 = 3 632 699); sprostował również, iż zaskarża rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji zawarte w pkt. 2 i 3.

(***)

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie może odnieść skutku.

Sąd pierwszej instancji ustalił prawidłowy stan faktyczny, wynikający ze złożonej do akt sprawy niekwestionowanej dokumentacji oraz zeznań powodów. Godzi się w tym miejscu zaznaczyć, iż ani stricte zarzuty apelacji, ani też okoliczności przytoczone w uzasadnieniu nie kontestują ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd pierwszej instancji. Z tego względu przedstawiony wyżej stan faktyczny Sąd Apelacyjny podziela i przyjmuje za własny, by na jego kanwie poczynić stosowne rozważania.

W dalszych rozważaniach – dla przejrzystości i uproszczenia – Sąd Apelacyjny przyjmował będzie następujący słownictwo:

- „pierwsza umowa kredytowa” – dla umowy nr (...) z dnia 24 lutego 2006 r.,
- „druga umowa kredytowa” dla umowy nr (...) z dnia 18 grudnia 2006 r.,
- spółka (...) – dla (...) Sp. z o.o. w C., następnie (...) Sp. z o.o. w C., następnie (...) Sp. z o.o. w C. w upadłości,
- (...) - dla Zakładu Produkcji (...) i powód (...) – spółki jawnej.

Roszczenie powodów znajduje oparcie o przepisy art. 840 i nast. kpc statuujące regulacje prawne dotyczące powództw przeciwegzekucyjnych. Z treści art. 843 §3 kpc wynika, iż w takim pozwie powód powinien przytoczyć wszystkie zarzuty, jakie w tym czasie mógł zgłosić, pod rygorem utraty prawa korzystania z nich w dalszym postępowaniu.

Analizując zawartą w pozwie argumentację, stwierdzić należy iż powodowie, domagając się pozbawienia bankowego tytułu egzekucyjnego wykonalności, opierali się na dwóch zarzutach:

- 1) roszczenie wynikające z bankowego tytułu egzekucyjnego nie istnieje, bowiem wskutek sprzedaży przedsiębiorstwa umową z dnia 31 października 2008 r. zobowiązania powodów przeszły na spółkę (...). Wobec zmiany dłużnika głównego, wygasło poręczenie powodów w ramach zabezpieczenia zobowiązania (...);
- 2) działanie wierzyciela stanowi nadużycie prawa (art. 5 kc).

Ad. 1)

Konkluzja, iż nie nastąpiła zmiana dłużnika głównego zdaje się nie być na obecnym etapie kwestionowana. Gwoli tylko sprostania obowiązkowi zbadania prawa materialnego, którego prawidłowość stosowania sąd odwoławczy ma obowiązek kontrolować podać należy:

Zgonie z treścią art. 525 kc jeżeli wierzytelność była zabezpieczona poręczeniem lub ograniczonym prawem rzeczowym ustanowionym przez osobę trzecią, poręczenie lub ograniczone prawo rzeczowe wygasa z chwilą przejścia długu, chyba że poręczyciel lub osoba trzecia wyrazi zgodę na dalsze trwanie zabezpieczenia. Jest to więc ścisła norma statuująca zwolnienie poręczycieli z długu, a powoływane w pozwie zwolnienie „per facta concludentia” (K- 5).

W sytuacji zatem gdyby istotnie dług z tytułu wskazanych umów kredytowych przeszedł na spółkę (...), poręczenie powodów wygasłoby. Podzielić jednakże należy konkluzję Sądu pierwszej instancji, iż nie nastąpiło to. Z umowy sprzedaży przedsiębiorstwa z dnia 31 października 2008 r., a konkretnie z jej pkt. 2 (K-63 – 64) wynika, iż przedmiotem umowy są: środki trwałe, zapasy i produkty, wierzytelności oraz zobowiązania – przy czym jeśli chodzi o te, to sprzedane zostały zobowiązania inne niż wynikające z umów kredytowych (K-64). Zatem odnośnie odpowiedzialności za długi przedsiębiorstwa zastosowanie mają przepisy ogólne. Ponadto zgodnie z treścią art. 519 §2 kc przejęcie długu może nastąpić przez umowę między dłużnikiem a osobą trzecią za zgodą wierzyciela; oświadczenie wierzyciela może być złożone którejkolwiek ze stron; jest ono bezskuteczne, jeżeli wierzyciel nie wiedział, że osoba przejmująca dług jest niewypłacalna. Tymczasem w niniejszej sprawie wierzyciel (pозwany) nigdy nie wyraził zgody na zmianę dłużnika. Wręcz przeciwnie w piśmie z dnia 28 października 2008 r. (K-53) podał wręcz, iż: „... w związku z

deklarowaną wcześniejszą spłatą zadłużenia kredytowego (...) informujemy, że nie wnosimy zastrzeżeń do planowanej przez Państwa ((...) przyp. Sądu) sprzedaży Firmy. Jednocześnie informujemy, iż oczekujemy spłaty udzielonych przez nasz Bank kredytów, niezwłocznie po zakończeniu sprzedaży (...) Spółka Jawna”.

Skoro na podstawie umowy z dnia 31 października 2008 r. nie nastąpiło przejęcie długu z tytułu wskazanych umów kredytowych, innymi słowy dłużnik główny (...) nie został zwolniony z długu, zastosowanie ma przepis art. 55⁴ kc stanowiący, że nabywca przedsiębiorstwa jest odpowiedzialny solidarnie ze zbywcą za jego zobowiązania związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa lub gospodarstwa, chyba że w chwili nabycia nie wiedział o tych zobowiązaniach, mimo zachowania należytej staranności (ta sytuacja niewątpliwie nie zachodziła). Odpowiedzialność nabywcy ogranicza się do wartości nabytego przedsiębiorstwa lub gospodarstwa według stanu w chwili nabycia, a według cen w chwili zaspokojenia wierzyciela. Odpowiedzialności tej nie można bez zgody wierzyciela wyłączyć ani ograniczyć. To, iż w omawianej sytuacji nastąpiło przystąpienie do długu, a nie zwolnienie z długu, potwierdzają dodatkowo dwie ugody z dnia 18 lutego 2009 r., dotyczące przedmiotowych umów kredytowych, na mocy których spółka (...) i pozwany Bank ustalili zasady spłaty wierzytelności pozwanej. Zgodnie z § (...) każdej z tych umów spółka (...) oświadczyła, że uznaje w całości zobowiązanie wobec pozwanej we wskazanej wysokości i w związku z przystąpieniem do długu, zobowiązuje się do spłaty całej należności. W świetle powyższego, mając na względzie zasady wykładni oświadczeń woli wyrażone w art. 65 kc, stwierdzić należy, iż pozwany Bank nie złożył powodowi oświadczenia o zwolnieniu z długu, a samo wyrażenie przez niego zgody na przystąpienie do długu innego podmiotu w żadnym wypadku nie mogło być poczytywane za tego rodzaju oświadczenie.

Ad. 2).

Kwestia zastosowania art. 5 kc, statuującego podstawową zasadę, iż nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego, przy rozpoznawaniu powództw przeciwegzekucyjnych wymaga specjalnego omówienia.

Podzielić należy rozważania Sądu pierwszej instancji o ugruntowanym w orzecznictwie stanowisku, iż że generalnie przepis art. 5 kc nie może stanowić samodzielnej podstawy prawnej powództwa wywodzonego z art. 840 kpc, gdzie zwalcza się obowiązek zapłaty czy wykonania określonej czynności stwierdzony wykonalnym orzeczeniem (najczęściej wydanym przez sąd).

W ocenie Sądu Apelacyjnego rozpoznającego niniejszą sprawę zasada ta nie może mieć zastosowania dla powództw opartych na treści art. 840§ 1 pkt. 1 kpc gdzie dłużnik kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym nie będącym orzeczeniem sądu, a konkretnie bankowym tytułem wykonawczym. W normalnym obrocie w sytuacji, gdy dłużnik odmawia spełnienia świadczenia, wierzyciel praw swych musi dochodzić na drodze sądowej, gdzie z kolei dłużnik może podjąć obronę na podstawie art. 5 kc. Banki pozostają w tej uprzywilejowanej sytuacji, iż mają możliwość wystawienia tytułu egzekucyjnego i – po spełnieniu wymogów czysto formalnych – tytuł ten zaopatrzony zostaje w klauzulę wykonalności w ramach postępowania sądowego. Jedyną drogą, na której dłużnik może dochodzić swoich racji, w ramach zwalczania samego zobowiązania, jest właśnie powództwo przeciwegzekucyjne oparte o treść art. 840§ 1 pkt. 1 kpc. Nie można więc odmówić i dłużnikowi bankowemu możliwości podjęcia obrony (w tej sytuacji w postaci czynnej) z art. 5 kc.

Inną rzeczą jest to, że istotą działania banków jest m. in. dochodzenie swych należności. Dlatego też przyjęcie, że postępowanie to jest sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa lub z zasadami współzycia społecznego musiałyby zachodzić jedynie w sytuacjach wyjątkowych i skrajnych. Podzielić należy stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż zobowiązanie powodów z zobowiązaniem z wystawcy weksla, a następnie z nabywcą przedsiębiorstwa, który przystąpił do długu, ma charakter solidarny, a z istoty solidarności, w tym mającej swoje źródło w zobowiązaniach wekslowych, wynika, że od woli wierzyciela zależy sposób egzekwowania swej należności (art. 47 Prawa wekslowego). Dlatego też nie można ocenić jako sprzecznego z zasadami współzycia społecznego zachowania pozwanego, który skierował swą egzekucję przeciwko pozwanym, a nie tylko wobec dłużnika, który przystąpił do długu. Powodowie wywodzili, iż wcześniejsza egzekucja, która skierowana byłaby do majątku spółki (...) przyniosłaby

zaspokojenie wierzytelności banku. Twierdzenia te jednak nie zostały wykazane. Zauważyć należy, iż pozwany czynił starania uzyskania zapłaty swych należności od spółki (...), a dopiero wobec ich nieskuteczności wystawił bankowy tytuł egzekucyjny przeciwko powodowi i podjął dalsze czynności celem jej wyegzekwowania należności. Sprzedaż przedsiębiorstwa miała miejsce w październiku 2008 r. W styczniu i w lutym 2009 r. odbywały się negocjacje dotyczące spłaty kredytu. W 2009 r. spółka (...) nie płaciła już zobowiązań, w tym nie zapłaciła sprzedawcy za nabyte przedsiębiorstwo, w związku z czym (...) złożyła do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w P. wniosek z dnia 1 czerwca 2009 r. o wszczęcie egzekucji należności z tytułu ceny sprzedaży przedsiębiorstwa. Z postanowienia, znajdującego się w aktach sprawy (K-456) wynika, iż 21 września 2009 r. ogłoszono upadłość spółki (...), z możliwością zawarcia układu, a postanowieniem z 20 kwietnia 2011 r. zmieniono to postanowienie na ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację majątku upadłego. Jak z kolei wynika z umowy z dnia 26 stycznia 2010 r., zawartej pomiędzy pozwanym a spółką (...), ta ostatnia była już wówczas w upadłości układowej. Dopiero po ustaleniu, iż spółka w upadłości zapłaciła jedynie 40 000 zł i 24 000 CHF Bank skierował egzekucję w stosunku do wierzycieli, w tym także przeciwko pozostałym poręczycielom – małżonkom P.. Przedstawiony wyżej tok działania pozwanego nie pozwala na przyjęcie, iż postępowanie Banku nie było nacechowane celową i złośliwą szykaną wobec powodów.

To, iż spółka (...) nie zapłaciła (...) za zakupione przedsiębiorstwo może świadczyć jedynie negatywnie o działaniu organów tej spółki, a nie Banku udzielającego wcześniej kredytu.

Powodowie zdawali się też opierać swoje racje na postępowaniu Banku, który w sposób nieprawidłowy obliczył swą należność, a następnie starał się ją egzekwować w tej wysokości. Sąd Apelacyjny z dużą dozą krytycyzmu podchodzi do działania profesjonalisty, jakim jest Bank (...) SA, który w wyliczeniu swej należności popełnił (jak się okazało w toku procesu) omyłkę odnoszącą się do kwoty aż 1 259 359,79 zł ! Jednakże to – niewątpliwie wysoce nieprofesjonalne i godzące w zaufanie wobec bankowości działanie – nie może automatycznie przekładać się na przyjęcie, iż w związku z nieprawidłowym naliczeniem należności z tytułu jednej umowy całe postępowanie banku, dochodzącego swej wierzytelności, jest sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa lub z zasadami współżycia społecznego.

Jak słusznie skonkludował Sąd pierwszej instancji działanie pozwanego Banku nie może być odczytane jako wyczerpujące znamiona art. 5 kc, zatem nie było podstaw ku temu, by na tej podstawie prawnej uwzględnić powództwo.

Pozostałe liczne zarzuty formułowane przez powodów zgłoszone zostały po złożeniu pozwu, zatem w świetle powołanego art. 843 §3 kpc winny być pominięte, chyba, że wykazane zostało, iż w pozwie nie mogły być zgłoszone.

Sąd pierwszej instancji przyjął, iż odnośnie zarzutu nieprawidłowego wyliczenia długu nie doszło do wskazanej wyżej prekluzji w rozumieniu art. 843 § 3 kpc w zakresie zarzutów błędnego wyliczenia należności objętych bankowym tytułem egzekucyjnym, gdyż powodowie wykazali, że nie posiadając uprzednio dostępu do dokumentów dotyczących między innymi spłacania kredytów przez (...) Sp. z o.o., nie mieli realnej możliwości zweryfikowania wysokości wierzytelności wobec pozwanej, które były zabezpieczone między innymi ich poręczeniami wekslowymi.

Mając to na uwadze Sąd pierwszej instancji na podstawie opinii biegłej przyjął, iż wierzytelność z tytułu „drugiej umowy kredytowej” została wyliczona w nieprawidłowej wysokości, co stało się przyczyną częściowego uwzględnienia powództwa, a także wcześniej częściowego uznania żądania pozwu. Rozstrzygnięcie w tym zakresie jest prawomocne, pozostaje zatem poza zakresem kognicji sądu odwoławczego. Jeśli natomiast chodzi o wyliczenie wysokości długu z tytułu „pierwszej umowy kredytowej”, przy daleko idącym liberalnym przyjęciu, iż zarzut ten nie uległ prekluzji dowodowej, podzielić należy stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż powodowie nie wykazali niewłaściwego wyliczenia odsetek z tytułu tej umowy. Nie zawnioskowali na tę okoliczność dowodu z opinii biegłego, ograniczając ten wniosek dowody jedynie do „drugiej umowy kredytowej”. Nadto nie przedstawili innych dowodów, potwierdzających ich twierdzenia w tej kwestii i ostatecznie przyznali, że zadłużenie z tytułu tej umowy kredytowej było zgodne z sumą wskazaną na wekslu ją zabezpieczającym.

Zarzuty apelacji, a konkretnie jeden zarzut (zawarty w pkt. 1 apelacji) nie mogą odnieść skutku.

W pierwszej kolejności podnieść należy, że argumentacja skarżących zawiera wewnętrzną sprzeczność, bowiem z jednej strony, podnoszony jest zarzut naruszenia art. 5 kc, a z drugiej stawiane są zarzuty sprowadzające się kwestionowania istnienia samego roszczenia pozwanego, czy też zasadności wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego (ten ostatni zarzut pozostaje poza kognicją sądu, rozpoznającego powództwo przeciwegzekucyjne). Powszechnie przyjęte jest, iż art. 5 kc może mieć zastosowanie w sytuacji gdy wierzyciel czyni ze swego prawa, które mu przysługuje, użytek sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem prawa lub zasadami współzycia społecznego. Przenosząc to na kanwę sprawy o pozbawienie tytułu egzekucyjnego wykonalności, skorzystanie z obrony zawartej w art. 5 kc oznacza po prostu, iż dłużnik (powód w takiej sprawie) nie kwestionuje uprawnień wierzyciela (pозwanego), a jedynie podnosi, iż realizacja tego uprawnienia jest sprzeczna z wyżej wskazanymi normami.

Zarzut naruszenia przez Bank przy egzekwowaniu swego roszczenia normy z art. 5 kc został omówiony powyżej.

Analizując natomiast zarzuty sprowadzające się do dalszego kontestowania samego istnienia zobowiązania wstępnie powołać należy się na wielokrotnie już przywoływaną prekluzję zawartą w art. 843 § 3 kpc. Ponadto zarzuty te podawane są w sposób enigmatyczny, i tylko dokładna analiza uzasadnienia (a nie zarzutów) apelacji, pozwala je uszeregować na:

- 1) zarzut wystawienia tytułu egzekucyjnego w sytuacji, gdy powodowie nie złożyli oświadczeń o poddaniu się egzekucji po zawarciu aneksu nr (...) do umowy nr (...);
- 2) zarzut, iż pozwana (zgodnie z oświadczeniem o poddaniu się egzekucji) mogła wystawić bankowy tytuł egzekucyjny w terminie dwóch lat od dnia wypowiedzenia umowy (...), czego nie dokonała.

Owe zarzuty łączą się z ciągłym kwestionowaniem zasadności wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego oraz zaopatrzeniem go w klauzulę wykonalności, co stanowić winno (i stanowiło) materię innego postępowania, a to toczącego się przed Sądem Rejonowym w P. pod sygn. I Co 454/10. W szczególności zarzut, iż odnośnie „drugiej umowy kredytowej” pozwani nie poddali się skutecznie egzekucji, bowiem nie złożyli takowego oświadczenia po zawarciu aneksu nr (...) podnoszony winien być w ramach tegoż postępowania. Z daleko idącej ostrożności Sąd Apelacyjny wskazuje, iż uznaje za prawidłowe rozważania Sądu pierwszej instancji, że aneks nie ma charakteru samoistnego, lecz stanowi integralną część konkretnej umowy. Zatem rację ma pozwana, twierdząc, że nie zachodziła konieczność złożenia przez powodów nowych oświadczeń o poddaniu się egzekucji po podpisaniu przez strony aneksu nr (...), tym bardziej, że powodowie jako poręczyciele weksłowi wyrazili zgodę na jego zawarcie, a ponadto aneks nr (...) nie zwiększył odpowiedzialności powodów względem pozwanej, a wręcz obniżył wysokość kredytu.

Analiza drugiego zarzutu, odnoszącego się do terminu wystawienia tytułu egzekucyjnego może prowadzić do dwóch wniosków, a mianowicie:

- powodowie kwestionują zasadność wystawienia tytułu egzekucyjnego;
- powodowie kwestionują istnienie zobowiązania wobec niewypowiedzenia umowy.

Wstępnie podnieść należy, iż nie jest rzeczą Sądu Apelacyjnego dociekanie dokładnej podstawy faktycznej żądania, która została przedstawiona w sposób niezrozumiały i (co powyżej) wewnętrznie sprzeczny oraz w po upływie prekluzji przewidzianej art. 843 § 3 kpc.

Jak słusznie wskazał Sąd pierwszej instancji kognicją sądu w tym postępowaniu nie są objęte zarzuty formalne związane z nadaniem klauzuli wykonalności, które mogą być podnoszone w zażaleniu na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności. Stąd też nie mogą być rozpoznawane zarzuty dotyczące niezasadności wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego wobec niewłaściwie oznaczonego terminu jego wystawienia, braku należytych pełnomocnictw dla wystawienia b.t.e. (nota bene zarzuty te były badane w sprawie I Co 454/10) czy też wobec niewypowiedzenia

umowy. Tu wskazać należy, iż badając zażalenie dłużników na postanowienie w przedmiocie nadania bankowemu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności Sąd Okręgowy w Katowicach (sygn. akt III Cz 689/11) wskazał, iż w oświadczeniach dłużników o poddaniu się egzekucji sposób określenia terminu, do którego pozwana mogła wystąpić o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, był dopuszczalny w świetle stanowiska orzecznictwa i brzmienia przepisu art. 97 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe.

Zarzut, iż samo zobowiązanie nie istnieje, wobec niewypowiedzenia umowy, nie był podnoszony w pozwie, ani też *expressis verbis* w dalszych pismach, włączając w to apelację, więc nie może zatem stanowić przedmiotu rozpoznania. Nie jest też rzeczą Sądu Apelacyjnego (przy braku konkretnych i prawidłowo zgłoszonych zarzutów w tej materii) analiza umów kredytowych, które nawet nie zostały przez powodów dołączone do pozwu, bowiem umowy kredytowe dołączone zostały przez stronę pozwaną wraz z zażaleniem z dnia 1 czerwca 2011 r. 2012 r. (K- 194)

Już tylko marginalnie wskazać należy, iż w ocenie Sądu Apelacyjnego zarzut ten jest chybiony. Z umów kredytowych wynika, iż niespłacenie odsetek od kredytu czy też kapitału powoduje, iż zadłużenie staje się wymagalne (K- 196 i K- 521), ponadto umowy zezwalały na ich wypowiedzenie w sytuacji gdy występują zaległości. Powodowie nie kwestionowali wystąpienia takich zaległości, nie kwestionowali też tego, iż zostało wystosowane wezwanie do zapłaty zaległych należności. Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie ma przeszkód, aby wezwanie do zapłaty zaległości i wypowiedzenie umowy połączyć w jednym piśmie (tak też: Sąd Apelacyjny w Katowicach w sprawie I ACa 503/14. Rozważania te są o tyle marginalne, iż po pierwsze zarzut braku wypowiedzenia umowy złożony został po upływie prekluzji przewidzianej art. 843 § 3 kpc, a po wtóre powodowie nie byli kredytobiorcami, tylko poręczycielami, więc to nie do nich pozwany miał obowiązek wystosować wypowiedzenie umowy kredytowej.

W konsekwencji przyjęcia, iż rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji, zawarte w pkt. 2 wyroku odpowiada prawu, za prawidłowe uznać należy rozstrzygnięcie zawarte w skarżonym pkt. 3 wyroku, aczkolwiek nie znalazło ono uzasadnienia w jego pisemnych motywach.

Powodowie w pozwie domagali się pozbawienia tytułu egzekucyjnego wykonalności, co do kwot 4 907 180 (w.p.s. określona w pozwie). Powództwo zostało uwzględnione co do kwoty uznanej czyli 1 259 359,79 zł. Powodowie zatem utrzymali się ze swoim żądaniem w 25%. Powodowie zostali zwolnieni od opłat sądowych (nawiasem mówiąc już po wyznaczeniu kilku rozpraw K- 465 verte), wpłacili zaliczkę na koszty opinii biegłego w wysokości 1 200 zł oraz ponieśli koszty honorarium pełnomocnika. Pozwany poniósł opłatę od zażalenia na postanowienie w przedmiocie zabezpieczenia powództwa oraz honorarium pełnomocnika. Stosunkowe rozdzielenie kosztów procesu prowadziłoby do zasądzenia od powodów na rzecz pozwanej części poniesionych kosztów. Zatem rozstrzygnięcie o wzajemnym zniesieniu kosztów procesu za pierwszą instancję wydane zostało z korzyścią dla powodów.

Zarzut apelacji zawarty w pkt. 2 jest zatem również pozbawiony racji. Powodowie nie zostali obciążeni kosztami procesu (ani w skarżonym pkt. 3 ani też w pozostałych). Rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji sprowadziło się więc do tego, do czego zmierzały wnioski apelacji w tym zakresie, a mianowicie do nieobciążania powodów kosztami procesu, aczkolwiek powołana została inna postawa prawna, a to art. 100 kpc, a nie postulowany art. 102 kpc.

Z powołanych względów Sąd Apelacyjny oddalił apelację na podstawie art. 385 kpc.

Rozstrzygnięcie Sądu Apelacyjnego w przedmiocie kosztów procesu za instancję odwoławczą uzasadniają przepisy art. 108§1 kpc i art. 102 kpc.

Przepis art. 102 kpc stanowi odstępstwo od ogólnej reguły odpowiedzialności finansowej za wynik procesu, zawartej w art. 98 kpc. Ustanowiona w art. 102 kpc zasada słuszności jest rozwiązaniem szczególnym, wymagającym do swego zastosowania wystąpienia wyjątkowych okoliczności. Wymieniony przepis, choć nie konkretyzuje pojęcia przypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawiając ich kwalifikację sądowi orzekającemu, winien być zastosowany wówczas, gdy w okolicznościach danej sprawy obciążenie strony przegrywającej kosztami procesu przeciwnika byłoby niezgodne z zasadami słuszności. W orzecznictwie wskazuje się tu na takie okoliczności jak sytuacja materialna

strony przegrywającej, postawa drugiej strony, czy też to gdy system skomplikowanych norm prawnych lub wysoce skomplikowany stan faktyczny wpływa na subiektywne przekonanie strony o swej racji.

Owe przesłanki w ocenie Sądu Apelacyjnego zachodzą. Powodowie zostali zwolnieni od kosztów sądowych, ich sytuacja materialna jest niewątpliwie bardzo trudna. Powodowie – aczkolwiek myląc pojęcia prawne – przekonani są o swoich racjach, zwłaszcza że odnośnie kwoty aż 1 500 000 zł ich twierdzenia były uprawnione.

Przyjmując zatem, iż zastosowanie art. 102 kpc stanowi wyraz swoistego uprawnienia sędziowskiego, Sąd Apelacyjny uznał za stosowne w tym konkretnym wypadku – mając na uwadze podniesione wyżej okoliczności, zwłaszcza fakt dopuszczenia się przez profesjonalistę niebagatelnego błędu – z owego uprawnienia skorzystać. Należy też wskazać, iż wyżej przytoczone okoliczności prawdopodobnie dały asumpt dla rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów procesu, wydanego przez Sąd pierwszej instancji, które de facto (o czym wyżej) również sprowadziło się do nieobciążania powodów kosztami procesu.